

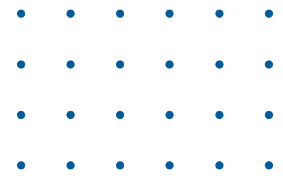
ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ ДЛЯ НАУКОВЦІВ, ОСВІТЯН, ІННОВАТОРІВ

ЗМІСТ

1. Гранти, міжнародна підтримка	2
СТАРТАП-ШКОЛА АКАДЕМ.СІТІ	2
2. Документи міжнародних організацій	3
ОЕСР: МАСШТАБУВАННЯ ФІНАНСУВАННЯ ТА ІНВЕСТИЦІЙ ДЛЯ АДАПТАЦІЇ ДО ЗМІНИ КЛІМАТУ	3
ОЕСР: ПОГЛЯД У МАЙБУТНЄ, ДЕ НАВИЧКИ ВАЖЛИВІ	4
ОЕСР: ПОСИЛЕННЯ ПРИВАБЛИВОСТІ СХІДНИХ ПРИКОРДОННИХ РЕГІОНІВ ЄВРОПИ	5
ОЕСР: БАЛАНС ІННОВАЦІЙ, ПРОЗОРОСТІ ТА РИЗИКІВ У МОДЕЛЯХ З ВІДКРИТИМ КОДОМ	6
ОЕСР: ЦИВІЛЬНІ КОСМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА РОЗРОБКИ	7
3. Корисні новини України та світу	7
ДЕМОГРАФІЧНІ ВИКЛИКИ ТА ІНВЕСТИЦІЇ В ОСВІТУ	7
УНІВЕРСИТЕТИ ПОВИННІ БУТИ ЛІДЕРАМИ У ЧЕСНОМУ РОЗКРИТТІ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ШІ	8
ВІДКРИТА МОДУЛЬНА ПЛАТФОРМА БІБЛІОТЕЧНИХ ПОСЛУГ	9
ЧИ ДОЗВОЛЯЄ ГШІ ВИЙТИ НА ПЕРШИЙ ПЛАН ТВОРЧОСТІ?	10
ВИКОРИСТАННЯ ШІ ДЛЯ ОЦІНЮВАННЯ	11
РОЛЬ СТУДЕНТІВ У ВИРІШЕННІ ПРОБЛЕМ УПРАВЛІННЯ НАВЧАННЯМ	12
МІЖНАРОДНІ ОСВІТНІ СТРАТЕГІЇ МОЖУТЬ УСУНУТИ ПРОГАЛИНИ У НАВИЧКАХ	12
SERVIC GRAMMARLY	13
КИТАЙ БІЛЬШЕ НЕ Є ЗОЛОТОЮ ЖИЛОЮ ДЛЯ СИСТЕМИ ОСВІТИ	14
4. Наукові заходи	15
ЯК ПИСАТИ СТАТТІ ПРО НАУКОВЦІВ У ВІКІПЕДІЇ	15
ВІДПОВІДАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ШІ ЮРИСТАМИ	16
ДЕНЬ ГЕНЕРАТИВНОГО ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ВІД SOFTSERVE	16
STRIKEPLAGIARISM.COM ДЛЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ	16
BOOSTER ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ – 2025	17
ЗАЛУЧИТЬ ДОСЛІДНИКА З УКРАЇНИ ДО ПОТОЧНОГО ДОСЛІДНИЦЬКОГО ПРОЄКТУ	17
ВІД ПУБЛІКАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ДО ДЕМОНСТРАЦІЇ ДОСЯГНЕНЬ	18
НАУКОВІ ОСНОВИ ЗБЕРЕЖЕННЯ БІОТИЧНОЇ РІЗНОМАНІТНОСТІ	18

1. Гранти, міжнародна підтримка

СТАРТАП-ШКОЛА АКАДЕМ.СІТІ

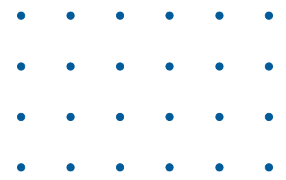
Проект «Стартап-школа Академ.Сіті» оголосив додатковий набір на Програму підтримки студентських та академічних науково-інноваційних проєктів, які реалізуються на базі кафедр Київського академічного університету (КАУ) та базових наукових установ НАН України. Програма має на меті підтримати розвиток студентських та академічних

стартапів, надати допомогу у створенні прототипів та підготовці пітч-презентацій, пояснити особливості реалізації науково-інноваційних розробок, стартап-проєктів, просування розробок та упровадження у виробництво. Учасники зможуть удосконалити свої ідеї (від аналізу ринку до стратегії залучення коштів); розвинути власні навички у маркетингу, фінансах, інтелектуальній власності та продажах; налагодити комунікацію з досвідченими фахівцями; отримати поради від експертів. Захід реалізується в межах експериментального проєкту Міністерства освіти і науки України у співпраці з Фондом розвитку інновацій зі створення мережі стартап-шкіл - інкубаторів - акселераторів на базі закладів вищої освіти та наукових установ. Заявку на участь у відборі можна подати до 17 вересня 2025 року.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/Jm3r1>, <https://qrpage.net/qr/tpCb6>

Фото: скріншот

2. Документи міжнародних організацій

ОЕСР: МАСШТАБУВАННЯ ФІНАНСУВАННЯ ТА ІНВЕСТИЦІЙ ДЛЯ АДАПТАЦІЇ ДО ЗМІНИ КЛІМАТУ

Організація економічного співробітництва та розвитку опублікувала робочий документ «Масштабування фінансування та інвестицій для адаптації до зміни клімату: документ для робочої групи G20 зі сталого фінансування». У ньому наголошується, що економічні втрати від екстремальних погодних явищ по всьому світу швидко зростають, маючи глибокі соціальні та економічні наслідки, а в минулому році середня глобальна температура перевищила поріг у 1,5° C вище доіндустріального рівня. Прискорення інвестицій в адаптацію до зміни клімату є критично важливим елементом більш широких зусиль, необхідних для підвищення стійкості. У документі показано ключові взаємопов'язані бар'єри, що перешкоджають інвестиціям, включаючи макроекономічні проблеми та проблеми, пов'язані з потенціалом, а також конкретні бар'єри для державних і приватних інвестицій, перешкоди доступу до міжнародного пільгового фінансування. Вирішення проблеми дефіциту інвестицій у заходи з адаптації вимагатиме активізації зусиль щодо мобілізації та узгодження фінансових потоків з усіх джерел для підтримки кліматично стійкого розвитку. Досягнення цієї мети можливе при розробленні та реалізації відповідної стратегії, зосередження уваги на розвитку потенціалу та ефективному використанні даних, узгодженні внутрішньої політики та міжнародної підтримки. Зокрема, експерти наголошують на надзвичайно великому значенні доступу до кліматичних даних, необхідності підвищення прозорості, інтеграції адаптаційних заходів у систему національного планування та бюджетування, збільшенні внеску страхових ринків, використанні змішаного фінансування та інноваційних фінансових продуктів, посилення координації.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/wziJ0>, <https://qrpage.net/qr/HFqS2>, <https://doi.org/10.1787/eeec8b52-en>

Фото: скріншот

ОЕСР: ПОГЛЯД У МАЙБУТНЄ, ДЕ НАВИЧКИ ВАЖЛИВІ

У блозі Організації економічного співробітництва та розвитку опублікована стаття «Шановний ШІ-чатбот, чи отримаю я роботу? Погляд у майбутнє, де навички важливі». У ній автори пропонують поглянути у 2027 рік, коли, на їхню думку, можна буде запитати у свого помічника зі штучним інтелектом підказки щодо роботи та отримати відповідь, яка точно відповідатиме профілю та навичкам. Завдяки штучному інтелекту можна буде продемонструвати свої унікальні навички і не лише кваліфікацію, що є основним способом самореклами для роботодавців. Наразі світ праці змінюється, відходячи від найму на основі таких сигналів, як дипломи чи попередні посади, - до системи, яка цінує фактичні навички. Наприклад, у країнах ОЕСР у середньому 12% пошукових запитів кандидатів на цифрових платформах зараз використовують фільтри на основі навичок, порівняно з 2%, які покладаються виключно на освітню кваліфікацію. У деяких країнах ця тенденція ще більш виражена: у Сполучених Штатах, де кількість посад, для яких не було вимог щодо диплому, зросла вп'ятеро між 2014 і 2022 роками. Ці зміни є частиною більш широкого руху, дослідження якого описане у новому звіті ОЕСР «Розширення можливостей робочої сили в контексті підходу, що орієнтований на навички». У звіті зазначається, що у багатьох країнах традиційні системи оцінювання, такі як разові іспити або отримання ступеня, вже недостатньо відображають способи навчання та роботи. Способи, якими люди сигналізують про свої навички, зросли та стали більш прямими, особливо – завдяки цифровим платформам. Цей перехід до підходу, орієнтованого на навички, створює труднощі для роботодавців, працівників і навчальних закладів, оскільки вони змушені переосмислити, що вважається доказом компетентності, як це оцінюється та хто визначає рівень кваліфікації. Підхід, орієнтований на навички, не замінює дипломи, а розширює способи, якими люди можуть демонструвати свої здібності, особливо - на ринку праці, що формується нелінійною кар'єрою, швидкими переходами та навчанням упродовж життя. Майбутнє, де навички стоятимуть на першому місці, не відкидає формальну освіту – воно просто визнає, що навчання відбувається у багатьох формах, і ця можливість не повинна обмежуватися тими, хто обрав лише традиційний шлях. Відповідна трансформація не буде ідеальною чи одноманітною, але вона відкриває двері до більш інклюзивного та адаптивного ринку праці, де потенціал вимірюється здібностями, а не лише кваліфікацією. У цьому новому світі праці навички є найважливішим сигналом.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/n7mFX>, <https://qrpage.net/qr/95DU8>

Фото: скріншот

ОЕСР: ПОСИЛЕННЯ ПРИВАБЛИВОСТІ СХІДНИХ ПРИКОРДОННИХ РЕГІОНІВ ЄВРОПИ

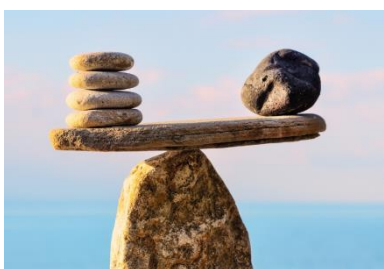

Організація економічного співробітництва та розвитку опублікувала робочий документ «Посилення привабливості східних прикордонних регіонів Європи» із серії «Документи регіонального розвитку ОЕСР». У ньому наголошується, що східні прикордонні регіони ЄС (СПР) стикаються з глибоко вкоріненими структурними та новими геополітичними викликами, які загрожують їхній довгостроковій привабливості та розвитку. Ці регіони постійно відстають за економічними показниками (зокрема, ВВП на душу населення) та інноваційною активністю, водночас стикаючись з гострим демографічним спадом, слабкою інфраструктурою та недовикористаним туристичним потенціалом. Останні геополітичні події ще більше напружили ситуацію, посиливши спад інвестицій, збільшили прогалини у наданні послуг та транскордонні порушення. Реагування на національному рівні часто не враховує місцеві потреби цих регіонів, що підкреслює важливість індивідуальних територіальних підходів. Застосування Рамкової шкали регіональної привабливості ОЕСР виявляє як вразливості, так і невикористані активи у вигляді природного капіталу, культурної спадщини тощо, які здатні сприяти відродженню. У відповідь країни СПР використовують поєднання місцевих стратегій, включно з регіональними інноваційними центрами, інвестиціями в інфраструктуру подвійного використання та узгодженням можливостей освіти із запитами промисловості. Латвія, Естонія, Фінляндія, Польща та Литва є прикладом інтегруючих дій з наголосом на проблеми регіонального розвитку. Для посилення стійкості та привабливості СПР політика має бути багатовимірною, обґрунтованою відповідними наборами даних та гнучкою по відношенню до специфіки різних секторів. Ефективне управління, інклюзивне планування та макрорегіональна співпраця є життєво важливими для перетворення СПР на динамічні, безпечні та стійкі території. У документі представлено бачення експертів щодо стратегічних дій щодо забезпечення довгострокової соціально-економічної конвергенції на геополітичному кордоні ЄС.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/wE95d>, <https://qrpage.net/qr/FPxjF>,
<https://doi.org/10.1787/4fcb80c2-en>

Фото: скріншот

ОЕСР: БАЛАНС ІННОВАЦІЙ, ПРОЗОРОСТІ ТА РИЗИКІВ У МОДЕЛЯХ З ВІДКРИТИМ КОДОМ

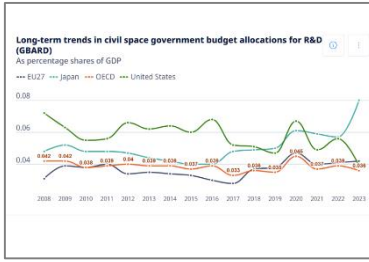

У блозі Організації економічного співробітництва та розвитку опублікована стаття «Відкритість ШІ: баланс інновацій, прозорості та ризиків у моделях з відкритим кодом». У ній автори зазначають, що у серпні 2025 року OpenAI анонсувала GPT-OSS - сімейство моделей з відкритим кодом, які надають публічний доступ до навчених параметрів системи штучного інтелекту на передовому рівні. Це актуалізувало дебати щодо необхідної «відкритості» моделей штучного інтелекту. Дехто сприйняв цей крок як перемогу у галузі прозорості та інновацій. Інші критикували його як крок, що може прискорити зловмисне використання передового ШІ. Невдовзі після цього Глобальне партнерство з питань штучного інтелекту (GPAI) в ОЕСР опублікувало новий звіт, який допомагає урядам зрозуміти сутність відкритості у сфері штучного інтелекту та орієнтуватися у складних компромісах, які вона передбачає. Книга «Відкритість ШІ: посібник для політиків» безпосередньо досліджує цю суперечність. Поєднуючи випуск GPT-OSS від OpenAI, зростаючу дискусію щодо відкритих кодів, а також структурований аналіз політики GPAI та ОЕСР, політики отримують чітке уявлення про те, чому відкритість ШІ важлива, які переваги вона обіцяє та які ризики вона несе. У звіті OECD/GPAI пояснюється, чому ШІ з «відкритим кодом» вводить в оману; що означає зростаюча тенденція в галузі ШІ внаслідок GPT-OSS від OpenAI; які переваги відкритості штучного інтелекту та ризики; як можна впроваджувати граничні оцінки у цілісне управління ризиками та забезпечити відповідальну відкритість ШІ. Експерти наголошують, що відкритість ШІ за умови належного управління може сприяти інноваціям, розширювати доступ до нових технологічних можливостей й підвищувати підзвітність. Разом із тим, неефективне управління може прискорити неправильне використання ШІ, підірвати безпеку та зруйнувати довіру. «Відкритість ШІ: посібник для політиків» від ОЕСР пропонує компас для розуміння та налаштування цього балансу. Міжнародні інституції працюють над тим, щоб інформувати суспільство про дискусію та забезпечувати розвиток ШІ таким чином, щоб служити людям. Він надає політикам та іншим особам, які приймають рішення, обґрунтовану перспективу для прийняття рішень, урахування граничних ризиків, розрізняючи різні виміри відкритості та дотримуючись «Принципів ОЕСР щодо штучного інтелекту» і акцентує увагу на тому, що метою є не відкритість заради неї самої, не секретність заради неї самої, а надійний штучний інтелект, який приносить користь усім.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/3Hlds>, <https://qrpage.net/qr/XGFaK>,
<https://oecd.ai/en/ai-principles>

Фото: скріншот

ОЕСР: ЦИВІЛЬНІ КОСМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА РОЗРОБКИ

У блозі Організації економічного співробітництва та розвитку опублікована стаття Маріт Ундсет «Чи уряди все ще прагнуть зірок? Погляд на цивільні космічні дослідження та розробки». У ній зазначається, що нові дані ОЕСР свідчать про посилення нерівномірності державного фінансування цивільних космічних досліджень та структурні зміни: відбувається значне скорочення у Сполучених Штатах, що компенсується зростанням фінансування космосу у Європі та Азії. У статті досліджуються бюджетні тренди на дослідження і розробки у галузі цивільного космосу, їх значення для інновацій та стійкості суспільства, а також аналізується зміна пріоритетів та прогнозуються її можливі наслідки. Космічні технології забезпечують відстеження лісових пожеж та забезпечення кліматичних прогнозів, опосередковують глобальні комунікації та суттєво впливають на сучасне життя людства. Однак за запусками комерційних супутників стоїть непроста історія - державні бюджети на цивільні космічні дослідження та розробки стають нестабільними. Маріт пояснює, чому дослідження та розробки у цивільному космосі важливі; розглядає інвестиції в космічні дослідження та розробки у розрізі країн; аналізує причини волатильності бюджетів космічних досліджень. Вона нагадує, що Космічний форум ОЕСР є унікальною платформою, яка об'єднує зацікавлені сторони зі світової космічної спільноти та за її межами для обміну досвідом. Його робота сприяє покращенню вимірювання космічної економіки та її впливу.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/pla3n>, <https://qrpage.net/qr/sPgxy>,
<https://qrpage.net/qr/mIo6g>, <https://qrpage.net/qr/pphm5>

Фото: скріншот

3. Корисні новини України та світу

ДЕМОГРАФІЧНІ ВИКЛИКИ ТА ІНВЕСТИЦІЇ В ОСВІТУ

На сайті Європейського освітнього простору / European Education Area у розділі «Якісна освіта та навчання для всіх» опубліковано підсумковий звіт «Інвестування в освіту». У ньому наголошується, що інвестування в якісну освіту приносить численні економічні та соціальні вигоди. Документ містить нові дані щодо ефективності та результативності інвестицій в освіту, а також огляд основних тенденцій щодо освітніх інвестицій

в країнах ЄС. Особливу увагу приділено дослідженню причинно-наслідкових зв'язків між рівнем базових навичок та рівне економічного зростання, й робиться висновок про значення освіти як стратегічного економічного активу. Подолання нерівності в освіті є важливим чинником економічного потенціалу: в країнах з меншим розривом між багатими та бідними успіх дітей в освіті менше залежить від освіти їхніх батьків. Інвестування в освіту є визначальним для вирішення проблеми демографічного переходу в Європі. Очікується, що європейські країни витрачатимуть набагато більше ресурсів на освіту одного учня до 2030 року. Якісна освіта зменшить дефіцит кваліфікованих кадрів, допомагаючи протидіяти наслідкам демографічного спаду. У звіті звертається увага на те, що інвестиції в освіту відновлюються попри післяпандемійні труднощі: у 2023 році вони досягли 9,6% від загальних державних витрат та 4,7% ВВП у середньому. Проте нерівність між країнами зберігається, а конкуренція за державне фінансування між секторами зростає. Чинна система економічного управління ЄС пропонує країнам зробити інвестиції більш стратегічно орієнтованими, більш гнучкими для інвестування в реформи, що сприяють зростанню, зокрема – реформи в освіті. У період з 2021 року по 2027 рік ЄС запланував виділення майже 150 мільярдів євро на освіту та навички. Це фінансування стане ключовим для покращення освітньої інфраструктури, адаптації освітніх систем до цифрового переходу та сприяння мобільності в освіті.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/uVUgU>, <https://qrpage.net/qr/3XqCn>

Фото: ЄС

УНІВЕРСИТЕТИ ПОВИННІ БУТИ ЛІДЕРАМИ У ЧЕСНОМУ РОЗКРИТТІ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ШІ

На сайті Times Higher Education опублікована стаття «Чому університети повинні бути лідерами у чесному розкритті інформації про ШІ та як новий інструмент може у цьому допомогти». У ній автори наголошують, що сучасні університети повинні докладати усіх можливих зусиль для подолання розриву між закликами до прозорості ГШІ та новими стандартами освіти і пропонують нову таксономію для відкритого та відповідального декларування ролі ШІ в освіті і дослідженнях. За два роки штучний інтелект набув широкого поширення й став центральною темою багатьох академічних дискусій. Видавці та регуляторні органи закликають до прозорості щодо використання генеративного ГШІ у дослідженнях, причому йдеться не про повний контроль чи маркування текстів як «неналежних». Йдеться про запровадження простих і зрозумілих стандартів, які забезпечать відповідальне використання ШІ у повсякденну наукову практику. Наразі дослідники стикаються з ситуацією, яка подібна до обговорення справедливого представлення внеску кожного автора. Раніше у відповідь на проблему людського авторства була запроваджена таксономія ролей авторів (CRediT) -

універсальна, стандартизована система, інтегрована в редакційні та видавничі процеси. У випадку з ІІІ також потрібна проста, інтуїтивно зрозуміла система, яка може чітко відобразити внесок цієї технології в отримані результати без заборон чи надмірної бюрократії. Це сприятиме формуванню нової культури відповідального використання ІІІ. Мова про таксономію делегування ГІІІ (GAIDeT). Як і CRediT, вона розбиває складний процес на чітко визначені категорії, але замість того, щоб відображати внесок людини-автора, вона визначає окремі дослідницькі завдання, які можна свідомо делегувати ГІІІ. Наприклад, якщо CRediT може зафіксувати людину-учасника як відповідальну за курування або візуалізацію даних, GAIDeT дозволяє досліднику заявити, що інструмент штучного інтелекту був використаний для очищення даних (ідентифікації та видалення відсутніх або аномальних даних) або візуалізації – терміни, взяті безпосередньо з його макро-мікро структури. В обох системах мета однакова: зробити невидиму роботу видимою структурованим та стандартизованим способом. У GAIDeT дослідник залишається в центрі моделі, він вирішує, коли, як і якою мірою залучати інструменти штучного інтелекту, інтегруючи їх як дослідницькі інструменти, а не як автономних творців. Таким чином GAIDeT є першою універсальною системою, розробленою для класифікації завдань, які дослідник може делегувати ІІІ під час наукової роботи. Система працює на двох рівнях: макрорівень (ключові етапи дослідницького циклу - від формулювання ідеї та пошуку літератури до аналізу, написання, візуалізації, поширення та етичного контролю) та мікрорівень (кожен етап розбивається на конкретні, впізнавані завдання, наприклад, синтез літератури, розробка експериментального протоколу, оцінка зміщення даних тощо). Щоб максимально спростити використання таксономії, автори створили безкоштовний онлайн-інструмент GAIDeT Declaration Generator. Наразі академічна спільнота потребує стандартизованого, детального розкриття інформації про задіяння ГІІІ, тоді як ігнорування або замовчування внеску ІІІ є неправомірним і заважає дослідникам бути чесними та відкритими.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/1e5fB>, <https://qrpage.net/qr/SbiUC>,
<https://credit.niso.org/>, <https://qrpage.net/qr/f0lfG>, <https://qrpage.net/qr/vSorE>

Фото: pixabay.com

ВІДКРИТА МОДУЛЬНА ПЛАТФОРМА БІБЛІОТЕЧНИХ ПОСЛУГ

На сайті компанії EBSCO опубліковано інформаційний матеріал «Бібліотека Канзаського університету впроваджує EBSCO FOLIO», в якому розглядаються практичні питання того, як академічна установа переходить на відкриту модульну платформу бібліотечних послуг. Такий перехід забезпечує гнучке рішення з відкритим кодом для підтримки академічних досліджень та інновацій в усіх програмах та послугах університету. Рішення про запровадження FOLIO означає готовність модернізації інфраструктури ЗВО за допомогою платформи, яка відповідає відкритим стандартам та академічним цінностям, забезпечує

масштабованість й довгострокову стійкість. Багатокористувацька архітектура FOLIO дозволить бібліотеці підтримувати локальні робочі процеси та структури керівництва, отримуючи при цьому переваги спільної платформи, яка спрощує операції в усій екосистемі відкритої сумісної інфраструктури. Гнучкий дизайн FOLIO з відкритим кодом вже застосовується широким колом бібліотек по всьому світу. EBSCO наголошує, що компанія пропонує комплексні рішення для досліджень, управління закупівлями, надання послуг з передплати та пошуку інформації, навчання. Компанія засвідчує свою відданість інноваціям на базі штучного інтелекту, що дозволяє задовольняти різноманітні потреби у сфері інформаційних послуг.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/SYipP>, <https://qrpage.net/qr/157iZ>

Фото: EBSCO

ЧИ ДОЗВОЛЯЄ ГШІ ВИЙТИ НА ПЕРШИЙ ПЛАН ТВОРЧОСТІ?

На сайті Times Higher Education опублікована стаття Іоанніса Глінавоса «Чи дозволяє ГШІ вийти на перший план творчості?». У ній автор зазначає, що завдяки генеративному штучному інтелекту рутинні навички стають доступними для делегування, а креативність повинна стати невід'ємною частиною цифрової грамотності. Він радить ефективно використовувати інструменти ГШІ для різноманітних завдань - формування концепцій, ідей, проектування, підготовки креслень, підбору матеріалів (зокрема – їх специфікації), визначення заходів та формування плану впровадження. Раніше такі завдання вимагали семестрового групового проекту, а сьогодні – це короткий час спілкування з ГШІ. Суперздатність, яка тепер є на ноутбучі кожного студента, — це здатність швидко переходити від ідеї до прототипу. Це змінює всі аспекти вищої освіти, але більшість навчальних програм просто прикріплюють слайд «Як використовувати ChatGPT» до торішньої лекції. Студенти ж використовують технології, щоб освоїти необхідні їм навички. Іоанніс каже, що від студентів вимагається нестандартне мислення, цікавість та етичні судження — якості, які стандартні системи оцінювання зазвичай ігнорують. Потрібно ставитися до креативності як до базового рівня грамотності, а не як до декоративного доповнення. Сучасні навчальні простори повинні нагадувати дизайн-студії. Замість того, щоб викладати комерційне право, монотонно розмірковуючи про обов'язки директора, треба доручити командам студентів створювати нормативні «пісочниці» для стартапів у сфері безпілотних автомобілів. Вони будуть використовувати юридичні моделі для розробки рамок відповідності, а потім проводити семінари, обговорюючи, що пропустив бот і чому це важливо. Навички для здобувачів освіти важливі, але на перший план зараз виходить саме творчість. Традиційні іспити та курсові не працюють, коли ГШІ може написати прийнятне есе за хвилину. Отже, викладачам є сенс вимагати від студентів журнал розробки, що описує творчий шлях, включаючи помилки. Відзначаєте хід думок, налагоджуйте творчий

контакт, створюйте стартові майданчики, а не вимагайте конспектів лекцій, запитуйте «яку проблему ви хотіли вирішити?» та давайте шанс перетворити цю відповідь на прототип, який стане домашнім завданням з першого дня навчання. Детальніше: <https://qrcode.net/qr/T4qgd>
Фото: pixabay.com

ВИКОРИСТАННЯ ШІ ДЛЯ ОЦІНЮВАННЯ

На сайті Times Higher Education опублікована стаття Ізабель Фішер «Як оцінювачам слід використовувати ШІ для виставлення оцінок та отримання відгуків?». У ній автор зазначає, що наразі студенти приділяють значну увагу використанню ГШІ, але його суттєвий потенціал для підтримки систем оцінювання здебільшого ігнорується викладачами з різних причин. Ізабель пропонує своє бачення застосування керівництва з відповідального використання ШІ в оцінюванні. Відкриття ГШІ для широкого загалу ознаменувалось у вищій освіті тим, що одні навчальні заклади запровадили повну його заборону, а інші - дозволили використання за умов дотримання принципів прозорого та педагогічно обґрунтованого використання ШІ. Йдеться про наступні принципи: узгодженості оцінювання в межах одного й того ж завдання (екзаменатор або «оцінювач» відповідає за нагляд за загальним оцінюванням модулю та повинен забезпечити узгодженість практики оцінювання та зворотного зв'язку); цілеспрямованого покращення навчання («оцінювач», який вирішив використовувати штучний інтелект, його застосування в оцінюванні, виставленні оцінок та зворотному зв'язку, має передусім покращити навчальний досвід студентів та покращити академічне середовище для всіх зацікавлених сторін); непохитна людська відповідальність (кінцева відповідальність за якість, точність, справедливість та педагогічну цінність усіх видів оцінювання залишається за людиною); інформована автономія оцінювачів та професійний розвиток («оцінювачі» зберігають автономію у вирішенні питання про те, чи впроваджувати інструменти штучного інтелекту у свої процеси оцінювання, виставлення оцінок та надання зворотного зв'язку, і в який саме спосіб); прозорість та довіра (інтеграція ШІ в оцінювання, виставлення оцінок та надання зворотного зв'язку має бути повністю прозорим процесом для побудови та підтримки довіри); конфіденційність та безпека даних (обов'язкове правило - суворе дотримання конфіденційності даних, безпеки та захисту інтелектуальної власності, що має першорядне значення під час обробки студентських робіт та персональних даних за допомогою інструментів штучного інтелекту); спільна практика, рівний доступ та постійна адаптація (університет повинен активно сприяти розвитку культури відкритого діалогу та спільного обміну досвідом між співробітниками щодо ефективного, етичного та відповідального використання штучного інтелекту в оцінюванні, перевірці та зворотному зв'язку, забезпечуючи при цьому постійний професійний розвиток

та підтримку). Звісно, кожен освітній заклад може розробити власні інституційні принципи для використання ІІІ.

Детальніше: <https://qrpge.net/qr/OAQa1>

Фото: pixabay.com

РОЛЬ СТУДЕНТІВ У ВИРІШЕННІ ПРОБЛЕМ УПРАВЛІННЯ НАВЧАННЯМ

На Платформі Ради Європи з питань етики, прозорості та доброчесності в освіті оприлюднений матеріал «Транснаціональна освіта потрапляє в центр уваги світової вищої освіти». У ньому обговорюється публікація «Студенти є ключовими у вирішенні проблем управління перехідним освітнім навчанням», побудована на даних дискусій у рамках ETINED EduTalk з питань забезпечення якості та доброчесності транснаціональної освіти. Автори статті дослідили еволюцію транснаціональної освіти й привертають увагу спільноти до нагальних потреб надійного забезпечення якості освіти, посилення транскордонної співпраці у освіті та захисті інтересів студентів. Експерти вважають за необхідне переглянути «Кодекс належної практики у наданні ПНП», зміни і доповнення до якого наразі обговорюються і нова редакція якого має бути завершена під егідою Комітету Лісабонської конвенції з визнання (LRCC) восени 2025 року. Усі зацікавлені також мають можливість переглянути відеоматеріали, в яких представлені актуальні питання транскордонної освіти, розглядаються ризики, можливості та проблеми управління освітою у транскордонному вимірі.

Детальніше: <https://qrpge.net/qr/6MDMe>, <https://qrpge.net/qr/9BwFe>, <https://qrpge.net/qr/X149Z>, <https://qrpge.net/qr/zMoI3>

Фото: скріншот

МІЖНАРОДНІ ОСВІТНІ СТРАТЕГІЇ МОЖУТЬ УСУНУТИ ПРОГАЛИНИ У НАВИЧКАХ

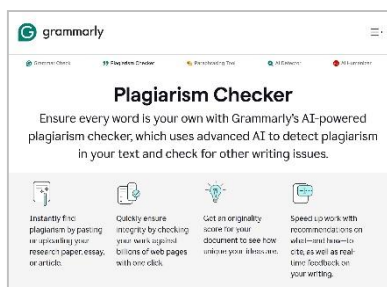
На сайті Times Higher Education опублікована стаття Хелен Пекер «Міжнародні освітні стратегії можуть усунути прогалини у навичках». У ній автор зазначає, що нещодавнє дослідження виявило необхідність урахування регіональних даних у галузі потреб у робочій силі при визначенні політики щодо залучення іноземних студентів. Політики рекомендують кожному регіону Великої Британії розробити власну стратегію залучення іноземних студентів до університетського навчання, щоб вона відповідала місцевим потребам у кваліфікації. Міжпартійна парламентська група з питань іноземних студентів закликає до «систематичної інтеграції міжнародної освіти в регіональні стратегії розвитку, замість розгляду її як окремої сфери політики». Стверджується, що нинішній підхід до вимірювання та управління потоками міжнародних студентів, зосереджений на національній статистиці, а не на

регіональних можливостях, «являє собою фундаментальну політичну невідповідність, яка спотворює стратегію Великої Британії упродовж останніх десяти років». Звіт було ініційовано цією групою у зв'язку зі зростанням занепокоєння щодо впливу іноземних студентів та їхніх сімей на місцеві громади, оскільки деякі частини Великої Британії страждають від нестачі житла та нестачі місць у школах та у лікарнях загальної практики. Хоча не було надано «переконливих доказів того, що зростання набору іноземних студентів саме чинило надмірний тиск на місцеве житло, транспорт чи інші послуги», попередній уряд частково заборонив більшості іноземних студентів брати з собою родини. Експерти вважають, що міжнародну освіту можна було б використовувати для вирішення проблем регіонального ринку праці шляхом стратегічного залучення іноземних студентів до курсів, пов'язаних з місцевими потребами у навичках. Дані, зібрані у рамках дослідження, показують, що у 2023-2024 роках найбільше іноземних студентів приймав Лондон (28,4%), за яким слідують Шотландія (10,1%) та південно-східний регіон (8,7%), тоді як Північна Ірландія та Уельс опинилися у кінці списку з показниками 2,2% та 3,8% відповідно. Підкреслюється, що економічний вплив іноземних студентів має особливе значення у регіонах, де частка студентів обмежена. «Зменшення кількості студентів матиме мінімальний вплив на місцеві потреби в Лондоні, але в таких місцях, як Манчестер, Шеффілд та Ексетер, це може суттєво підірвати регіональне процвітання». Зазначається, що скорочення терміну дії візи для випускників з двох років до 18 місяців можуть «ще більше посилити існуючу регіональну нерівність». Зацікавлені сторони попереджають, що посади для випускників вимагають щонайменше двох років, що робить запропоноване скорочення потенційною перешкодою для кар'єрного зростання, змушуючи іноземних студентів обирати шлях кваліфікованих працівників, який менш доступний за межами Лондона та південно-східної частини. Таким чином, іноземні студенти з меншою ймовірністю залишаться у регіонах, де вони навчалися, якщо термін дії візи Graduate Route буде скорочено до 18 місяців.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/xEjhc>, <https://qrpage.net/qr/yH0cH>

Фото: Алан Вілсон/Alamy

CERBIC GRAMMARLY

Grammarly являє собою програмний інструмент для перевірки орфографії, граматики й стилю академічного письма, а також виявлення плагіату. Сервіс запущений у 2009 році, його перша версія була підписним продуктом, орієнтованим на підтримку граматики для студентів. Подальший розвиток сервісу відбувався з акцентом на покращення навичок письма англійською мовою та підвищення продуктивності. Цей підхід став базою і для кожного наступного етапу удосконалення продукту: зворотній зв'язок у режимі реального часу (2015 рік); покращення результатів у рамках послідовної комунікації (2018 рік); інтеграція елементів генеративного штучного інтелекту

та інших технологій для допомоги у генеруванні ідей та написанні текстів тощо (2023 рік). Grammarly позиціонує себе і як сервіс з перевірки на плагіат на базі штучного інтелекту, який дозволяє покращити письмо з дотриманням основ академічної етики; миттєво знаходити плагіат; переконатися в цілісності та оригінальності документу; виокремити унікальність наведених ідей; отримати рекомендації щодо цитування й відгуки про якість тексту. Grammarly забезпечує перевірку контенту не лише на наявність запозичень, а й на згенерований інструментами ШІ текст. Grammarly Pro допомагає командам оптимізувати робочі процеси та зробити комунікацію максимально ефективною. Grammarly Enterprise підтримує бренд та адміністрування. Grammarly for Education надає освітнім закладам доступ до сервісів підтримки академічного письма та розвитку критичного мислення. Сервіс адаптований для роботи на різних платформах та пристроях, при його розробці дотримано принципи безпечного та відповідального упровадження інновацій та ГШІ. На офіційному сайті представлений оригінальний курс «ШІ для студентів», який містить рекомендації щодо відповідального застосування новітніх технологій ГШІ.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/Ltssd>, <https://www.grammarly.com/about>

Фото: скріншот

КИТАЙ БІЛЬШЕ НЕ Є ЗОЛОТОЮ ЖИЛОЮ ДЛЯ СИСТЕМИ ОСВІТИ

На сайті Times Higher Education опублікована стаття Таш-Мосхайм «Університети повинні адаптуватися, оскільки Китай більше не є золотою жилою для постачання студентів». У ній автор стверджує, що нові дані засвідчують зниження попиту з боку китайських студентів в університетах по всьому світу. Наразі у Китаї освітній ринок переходить у складнішу фазу, сім'ї скорочують бюджети, а загальне зростання кількості студентів уповільнюється. Незважаючи на це Велика Британія залишається одним із найбажаніших напрямків для навчання китайських студентів завдяки стабільності візового режиму та міцній репутації, повідомляє консалтингова група Bonard Education. Відбувається зміна уподобань студентів та посилюється економічний тиск. На початку 2025 року кількість схвалених студентських віз для китайських студентів зменшилася за більшістю основних напрямків. Найбільше падіння спостерігалось у Канаді (на 21 % за рік) головним чином через запровадження суворих обмежень на візи задля пом'якшення дефіциту на місцевому ринку житла. У Великій Британії та США також зафіксовано зниження на 6% та 10% відповідно. Велика Британія на початку 2025 року підтримувала відносно високий рівень видачі віз для китайських студентів. Разом із тим студенти дедалі частіше досліджують альтернативні напрямки отримання освіти в Азії та шукають кращого співвідношення ціни та якості. «Китайський» ринок все ще має масштаб і значення, але швидко змінюється, причому економічні умови є одним з головних рушійних сил цього зрушення. Зростання доходу на душу населення в Китаї сповільнилося, рівень безробіття серед молоді віком від 16 до 24 років зріс. В

результаті майбутні студенти більш прискіпливо ставляться до відповіді на запитання про те, чи навчання за кордоном призведе до працевлаштування, адже кар'єрні результати, гнучкість та доступність роботи зараз є основними мотивами прийняття рішення. Зростає інтерес до коротких програм післядипломної освіти, орієнтованих на кар'єру, а також практичних навчальних програм, заснованих на навичках, до коротких курсів англійської мови з гнучкими або економічно ефективними моделями працевлаштування або міграції. Такі дешевші напрямки, як Японія, Малайзія та Гонконг, привертають все більше уваги, тоді як у США знижується просування освітніх програм китайськими освітніми агентствами, а частка Австралії зростає перш за все завдяки доступнішим цінам.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/FeP73>

Фото: pixabay.com

4. Наукові заходи

ЯК ПИСАТИ СТАТТІ ПРО НАУКОВЦІВ У ВІКІПЕДІЇ

4 вересня 2025 року відбувся вебінар «Як писати статті про науковців у Вікіпедії». Він був покликаний надати учасникам необхідну інформацію щодо того, як саме статті про науковців потрапляють у всесвітню енциклопедію та як правильно структурувати текст про дослідника і зробити коректні гіперпосилання. Під час заходу обговорили, яким чином можна створити

статтю у Вікіпедії про науковця; які критерії до таких біографічних статей про науковців слід використовувати (правило «ВП:НАУКОВЦІ»); як коректно структурувати статті про науковців; якими є приклади найкращих статей на цю тему у Вікіпедії. Організатор - ГО «Вікімедіа Україна».

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/ICLur>, <https://qrpage.net/qr/B9cLr>

Фото: організатори

ВІДПОВІДАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ШІ ЮРИСТАМИ

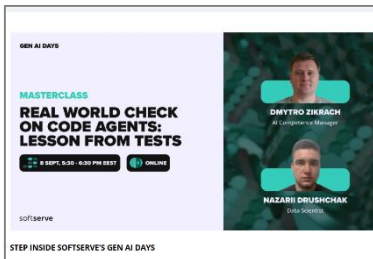

4 вересня 2025 року у змішаному форматі відбувся презентація «Посібника відповідального використання ШІ для правників». Захід став площадкою для обговорення широкого кола актуальних питань використання інструментів штучного інтелекту. Під час заходу розглянуто можливості задіяння інструментів ШІ для спрощення юристам їхньої рутинної роботи; використання ШІ для аналізу договорів та законодавчих актів, пошуку судових рішень та формування проектів документів; набуття юристами профільних знань та навичок для ефективної роботи з технологією ГШІ; інструменти, які спрощують роботу юристів; практичні поради щодо безпечної інтеграції ШІ в правничі практики. Організатори: Мінцифри, Асоціація правників України.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/AXris>, <https://bit.ly/45VcwI8>

Фото: скріншот

ДЕНЬ ГЕНЕРАТИВНОГО ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ВІД SOFTSERVE

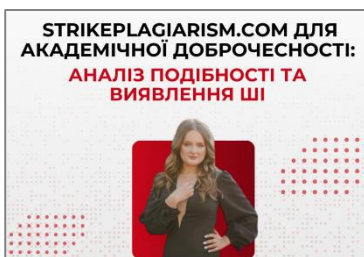

8 вересня 2025 року відбудеться щорічна онлайн-конференція «Gen AI Days». Захід стане площадкою для фахівців та зацікавлених осіб, які обговорюватимуть обрання інструментів кодування на основі штучного інтелекту. Планується провести оцінку агентів генерації коду від провідних постачальників (включаючи Claude Code, Codex, Gemini CLI, Builder.io, Devin, Prometheus); визначити результати на даних тестування на реальних завданнях із генерації інтерфейсу користувача, вимірювання функціональності, вартості та якості коду; структурувати підходи до процесу оцінювання; відзначити найкращих агентів для різних сценаріїв. Організатор – Softserve.

Детальніше: <https://t.me/SoftServeEducation/2705>, <https://qrpage.net/qr/hcsC2>

Фото: скріншот

STRIKEPLAGIARISM.COM ДЛЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

16 вересня 2025 року відбудеться онлайн-тренінг «StrikePlagiarismCom для академічної доброчесності: аналіз подібності та виявлення ШІ». В рамках заходу слухачі з «перших рук» дізнаються про нові та удосконалені інструменти сервісу, націленого на підтримку академічної доброчесності освітнього процесу. Планується обговорити наступні питання: нові функціональні можливості «Звіту подібності» - зручне коментування, шаблони у вигляді тегів, особиста бібліотека коментарів та ін.; виявлення текстів, згенерованих штучним інтелектом: як працює механізм розпізнавання,

які ризики зловживань існують та як формується звіт про використання ШІ у StrikePlagiarism.com; як можна використовувати модуль пошуку ШІ, ефективно аналізувати та інтерпретувати отримані результати. Організатори: StrikePlagiarism.com, Бібліотека «Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського».

Детальніше: https://t.me/StrikePlagiarism_Ukr/141, <https://plagiat.pl/>

Фото: скріншот

BOOSTER ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ – 2025

З 17 вересня по 17 жовтня 2025 року в межах проєкту «Стартап-школа АкадемСіті — інноваційна екосистема для розвитку академічних стартапів наукових установ НАН України» відбуватиметься навчання за інкубаційною програмою «BOOSTER інноваційних проєктів – 2025». Захід покликаний допомогти науковцям та інноваторам сформулювати та

візуалізувати технічні, маркетингові, фінансово-економічні, правові та управлінські аспекти свого інноваційного проєкту або наукової розробки для гідного їх представлення представникам бізнесу, потенційним інвесторам, грантодавцям, партнерам. Планується детально розглянути структуру та зміст пітч-презентацій, обмінятися порадами й надати рекомендації щодо поліпшення якості презентаційних кейсів і розібрати секрети успішного виступу. Слухачі візьмуть участь у серії тренінгів із розробки пітч-презентацій; консультаціях зі складання презентаційних матеріалів та доповідей за вимогами інвесторів. Організатори: Київський академічний університет, Національний університетом «Києво-Могилянська академія».

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/ek0oV>, <https://qrpage.net/qr/p9rcK>, <https://qrpage.net/qr/g3ait>

Фото: KAU

ЗАЛУЧИТЬ ДОСЛІДНИКА З УКРАЇНИ ДО ПОТОЧНОГО ДОСЛІДНИЦЬКОГО ПРОЄКТУ

22 вересня 2025 року відбудеться вебінар щодо ініціативи RCN–НФДУ «Залучіть дослідника з України до поточного дослідницького проєкту». Захід покликаний надати українським дослідникам, які шукають нові можливості міжнародної співпраці із норвезькими дослідницькими командами, інформацію про підготовку та подання заявок на конкурс у рамках

Програми з підтримки українських досліджень. Планується обговорити наступні питання: залучення українських науковців до поточних норвезьких проєктів; розширення міжнародної співпраці між науковими спільнотами обох країн; процедура та особливості подання заявки на участь у конкурсі.

Організатор - Національний фонд досліджень України.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/kmeya>, <https://qrpage.net/qr/JqAz2>,
<https://qrpage.net/qr/6GFQc>

Фото: НФДУ

ВІД ПУБЛІКАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ДО ДЕМОНСТРАЦІЇ ДОСЯГНЕНЬ

2 жовтня 2025 року відбудеться вебінар «Авторитет і репутація організації: від публікаційної стратегії до демонстрації досягнень». Захід покликаний надати учасникам інформацію про те, як найефективніше працювати заради підтримки високого авторитету та репутації установи, які формувати відповідну стратегію та здійснювати комунікації. Планується

продемонструвати весь цей шлях - від прийняття обґрунтованих рішень про те, де і в колаборації з ким здійснювати дослідження, співпрацювати, як просувати наукові досягнення установи, як можна використовувати показники цитування та інформацію про співпрацю для формування публікаційних стратегій та розвитку партнерств; як можна задіяти InCites для визначення наукових пріоритетів та створення звітів; як краще провести демонстрацію власних здобутків та ролі установи з використанням інструментів на платформі WoS. Організатор – Clarivate.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/ddn5T>, <https://qrpage.net/qr/OEIb2>

Фото: скріншот

НАУКОВІ ОСНОВИ ЗБЕРЕЖЕННЯ БІОТИЧНОЇ РІЗНОМАНІТНОСТІ

14–15 жовтня 2025 року у змішаному форматі відбудеться міжнародна конференція молодих учених «Наукові основи збереження біотичної різноманітності». Вона стане площадкою для обговорення студентами, аспірантами і молодими науковцями результатів власних досліджень. Під час конференції планується розглянути наступні питання:

важливість збереження біорізноманіття; засоби й методи управління біорізноманіттям на природоохоронних територіях; здійснення біомоніторингу стану природного середовища. Організатори: Інститут екології Карпат НАН України, Львівське відділення Українського ботанічного товариства, Жешувський університет.

Детальніше: <https://qrpage.net/qr/4X68q>

Фото: НАНУ

Дякуємо Вам за підписку на дайджест інформаційних матеріалів НРАТ.

Він створюється в рамках реалізації проекту Національного репозитарію академічних текстів, який фінансується Міністерством освіти і науки України. Цільова аудиторія - науковці, освітяни, інноватори, здобувачі вищої освіти, автори і редактори наукових фахових видань, прихильники відкритої науки та відкритого доступу.

У щоденному режимі ця інформація оприлюднюється на офіційному вебпорталі Нацрепозитарію та сторінках НРАТ у соціальних мережах:

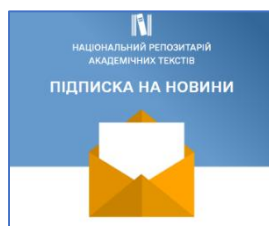

<https://nrat.ukrintei.ua/category/usi-novyny-na-portali/>, <https://nrat.ukrintei.ua/category/naukovi-zahody/>

https://www.facebook.com/groups/578991159108587/?sorting_setting=CHRONOLOGICAL

<https://t.me/NationalRepository>

<https://invite.viber.com/?g2=AQBNMJ1iDNPI403rQ2x%2FeMt0spQltYQzEroTVETPdJlh2K97EhrByGTLtwG%2FP70p>

Усі бажаючі можуть оформити підписку на повідомлення про події, документи і заходи, які публікуються на ресурсах Нацрепозитарію. Для цього на головній сторінці вебпорталу у сервісі «підписка» достатньо обрати зручну періодичність повідомлень (щодня або раз на тиждень) та цільову спрямованість (науковцям, освітянам, інноваторам).

Детальніше: <https://nrat.ukrintei.ua/newsletter-list/>, <https://nrat.ukrintei.ua>